

Powszechny Spis Rolny 2020

Powszechny Spis Rolny 2020

Od 1 września 2020 r., przez trzy miesiące, na terenie całego kraju, prowadzony będzie **Powszechny Spis Rolny**. Zgodnie z ustawą z 31 lipca 2019 r. o powszechnym spisie rolnym w 2020 r. (Dz. U. z 2020 r. poz. 443), **obowiązek udzielenia informacji** w spisie spoczywa na użytkowniku gospodarstwa rolnego, za którego uważa się osobę fizyczną lub prawną oraz jednostkę organizacyjną niemającą osobowości prawnej, faktycznie użytkującą gospodarstwo rolne (tj. na której rachunek i w której imieniu gospodarstwo jest prowadzone i która jest odpowiedzialna za gospodarstwo prawnie i ekonomicznie), **niezależnie** od tego, **czy jest właścicielem, dzierżawcą tego gospodarstwa czy też użytkuje je z innego tytułu** (np. na podstawie umowy ustnej lub bezumownie) i niezależnie od tego, czy grunty wchodzące w skład gospodarstwa rolnego są położone na terenie jednej czy kilku gmin.

Pytania w ankiecie obejmują 11 działów: użytkowanie gruntów; powierzchnia zasiewów i inna; zwierzęta gospodarskie; nawożenie; ochrona roślin; budynki gospodarskie; ciągniki maszyny i urządzenia rolnicze; działalność gospodarczą; struktura dochodów; aktywność ekonomiczna; chów i hodowla ryb. **Dane** zbierane w Powszechnym Spisie Rolnym 2020 **dotyczą zasadniczo stanu w dniu 1 czerwca 2020 r.**, jednak część z nich zawierać będzie odniesienie do 12 miesięcy poprzedzających tę datę.

Poprzedni spis rolny odbył się w roku 2010. Jego wyniki zestawione ze spisem z 2002 roku, czyli na dwa lata przed wejściem Polski do Unii Europejskiej, uwidoczniły duże zmiany w użytkowaniu gruntów rolnych oraz powierzchni i strukturze zasiewów w Wielkopolsce:

- korzystną tendencję zmniejszania się liczby gospodarstw rolnych, przy jednoczesnym wzroście średniej powierzchni użytków rolnych (UR) z 9,00 ha do 11,05 ha. Odnotowano również wzrost udziału – w ogólnej liczbie gospodarstw – tych podmiotów, które prowadzą działalność rolniczą;
- zmiany w strukturze gospodarstw rolnych. Znacznie spadła (o ponad ¼) liczba gospodarstw najmniejszych o powierzchni 0–5 ha UR i 5–20 ha UR (o 10,5%). Na zbliżonym poziomie utrzymała się liczba gospodarstw z grupy obszarowej 20–50 ha UR. Natomiast znacznie wzrosła liczba gospodarstw największych o powierzchni UR 50 ha i więcej (o 35,7%). Zmiany te są jednak powolne, a udział gospodarstw o powierzchni użytków rolnych 15 ha i więcej wynosił zaledwie 16,4%, podczas gdy gospodarstwa najmniejsze (o powierzchni 0–5 ha UR) stanowiły prawie 53% ogółu gospodarstw w województwie wielkopolskim;
- zmniejszenie liczby gospodarstw rolnych z działalnością rolniczą, głównie na skutek zaniechania prowadzenia tej działalności przez jednostki najmniejsze (spadek o ponad ½ liczby gospodarstw o powierzchni 0–1 ha UR i o 16,7% – o powierzchni 1–2 ha UR). Jednocześnie odnotowano korzystne zjawisko zwiększania się liczby gospodarstw największych prowadzących działalność rolniczą (wzrost o ponad ¼ liczby gospodarstw o powierzchni użytków rolnych 30 ha i więcej, w tym o ponad 40% – gospodarstw o powierzchni 50 ha i więcej);
- niewielkie zmniejszenie ogólnej powierzchni gruntów w użytkowaniu gospodarstw rolnych z 2001,6 tys. ha do 1999,2 tys. ha, tj. o 2,4 tys. ha (o 0,1%);
- zmniejszenie powierzchni użytków rolnych z 1819,3 tys. ha do 1797,0 tys. ha, tj. o 22,3 tys. ha (o 1,2%). W ogólnej powierzchni użytków rolnych dominował udział powierzchni zasiewów (82,3%), który w porównaniu z 2002 r. wzrósł o 2,1 pkt. proc.;
- zwiększenie ogólnej powierzchni zasiewów z 1458,2 tys. ha do 1479,3 tys. ha, tj. o 21,2 tys. ha (o 1,4%);
- zmiany w strukturze zasiewów i upraw, w której zmniejszyła się powierzchnia uprawy zbóż ogółem z 1142,4 tys. ha do 1083,9 tys. ha (o 5,1%), ziemniaków z 71,5 tys. ha do zaledwie 40,0 tys. ha (o 44,1%) i buraków cukrowych z 54,0 tys. ha do 42,8 tys. ha (o 20,7%), wzrosła natomiast powierzchnia upraw rzepaku i rzepiku z 64,8 tys. ha do 138,2 tys. ha (o 113,2%) oraz upraw pastewnych z 85,5 tys. ha do 133,8 tys. (o 56,5%), a także grupy upraw zaliczanych do „pozostałych” z 36,7 tys. ha do 38,4 tys. ha (o 4,6%);
- zwiększenie udziału powierzchni sadów w ogólnej powierzchni użytków rolnych z 0,9% do 1,3%;

Należy się spodziewać, że przemiany polskiego rolnictwa, obserwowane w ostatnich 3 dekadach, a zwłaszcza od wejścia Polski do Unii Europejskiej, wspierane przez programy Wspólnej Polityki Rolnej, uległy nasileniu w ciągu

ostatniego dziesięciolecia. Znajdujemy potwierdzenie tych tendencji w prowadzonych co roku reprezentacyjnych badaniach rolniczych, czyli prowadzonych na części gospodarstw. Jednak pełen ich obraz możemy uzyskać jedynie w Powszechnym Spisie Rolnym, jedynym badaniu pełnym, prowadzonym, zgodnie z zaleceniami Komisji Europejskiej, co 10 lat i dającym możliwość dokonywania porównań międzynarodowych.

Czy polskie rolnictwo podąża ścieżkami przemian podobnymi do tych, wybieranych przez rolnictwo niemieckie, francuskie czy włoskie, czy znalazło własną drogę rozwoju?

Czy potencjał ekonomiczny rodzimych gospodarstw rolnych pozwala im konkurować na wspólnym europejskim rynku rolnym?

I czy prawdą jest, że polskie rolnictwo jest bardziej ekologiczne?

Na te i inne pytania szukamy odpowiedzi w Powszechnym Spisie Rolnym 2020. Znajdziemy je gdy użytkownicy gospodarstw rolnych, zgodnie z nałożonym na nich obowiązkiem wezmą udział w badaniu prowadzonym od 1 września do 30 listopada 2020 r.

Spiszmy się jak na rolników przystało!

Arleta Olbrot

Kierownik

Wielkopolskiego Ośrodka Badań Regionalnych